

mogoče. Raje grem za ovčjega pastirja na Pohorje, nego bi tu za državo delal tlako in poginil.

Da, da! Tako se nam godi pod sedanjo vlado. Ministrstvo v Beogradu, v katerem sedita Pucelj in Zervjav, ima Slovence in Hrvate samo za norca! Z vedno hujšimi davki tepejo centralisti kmeta in obrtnika, z nezno draginjo delavca, a s centralistično balkansko šibo tudi uboge nižje državne nastavljenice. In minister Pucelj je v Kaplji pri Vranskem farbal ljudi, koliko dobrega je že storila Samostojna, odkar je v vladi.

Ljudstvo pa kliče: Dajte nam volitve, da se samostojnim in demokratom primerno zahvalimo!

G. Pucelj kot „govornik“.

(Dopis iz kmetijskih krogov).

«Kmetijski list» od 25. oktobra t. l. je prinesel pod zaglavjem «Celjski sestanek» tudi govor g. ministra Pucelja. Da bodo naši kmetje sprevideli, da ima gospod slabostojni minister «Gospodarjeve» članke prav dobro v glavi in da jih uporablja po preteku treh do štiri mesecev v svojih «slavnih» govorih, hočemo pribiti sledeče:

«Slov. Gospodar» je prinesel že meseca junija t. l. pod naslovom «Naš kmet je nezadovoljen» vse misli, ki jih je g. minister Pucelj prodal v Celju kot svoje — slabostojno blago.

Evo, dokaz!

Gospod minister Pucelj je povedal 22. oktobra v Celju to-le: «Slej ko prej je naš ideal (vzor), da se združimo z vsemi kmetijskimi strankami v eno močno skupino. Toda ne v eno stranko, ker je danes vsedrjavna stranka še prezgodnja. Če bi bili mi v vsedrjavni stranki, ne bi mogli doseči zveze Slovenije z morjem». — «Slov. Gospodar» je pisal pa že 27. junija t. l. v zgoraj omenjenem članku to-le: «Mi kmetje in delavci smo temelj države! Ako se združimo vsi slovenski, vsi hrvaški in vsi srbski kmetje v eni slovenski, hrvaški in srbski stranki, moramo zmagati! Vsak zase, vsi pa za svobodno, kmetsko Jugoslavijo! Gospodariti si hočemo sami s pomočjo naših ljudi, o katerih vemo, da ne bodo nikdar izdali naših koristi za sklado kapitalistične leče. Gospodu ministru Pucelju je ostala v želoču in žepu kapitalistična leča.

Gospod minister je dejal dalje: «Na tej točki (kdor je namreč proti kmetiskim koristim) spoznamo najlažje, kdo je naš prijatelj in kdo naš nasprotnik.

«Slov. Gospodar» pa je že pisal štiri mesece prej: «Vsak je naš, kdor hoče delati z nami; najšibo potem učitelj ali profesor, duhovnik ali doktor, Peter ali Pavel. Naše pošteno kmetsko srce bo presodilo, ali je naš, ali ni naš».

Nadalje je govoril gospod minister v Celju: «o potrebi politične moči to-le: «Da izvedemo glavne točke našega programa, je potrebno, da si osvojimo kmetsko ljudstvo politično moč in da jo zadržimo v svoji roki». «Slov. Gospodar» je pisal: «Ako se združimo pri prihodnjih volitvah v eni stranki, bomo sijajno zmagali, 80 odstotkov vseh glasov je naših». O politični moči je govoril g. minister dalje besede: «V državi vladajo s pomočjo kmetijskih glasov meščanske stranke. In to čulimo prav te dni na lastni koži». (Pri nas vladajo s pomočjo kmetijskih glasov banke, židovi, izvozniki, med katerimi je veliko samostojnih živinskih prekupcev s Puceljem vred. Opomba stavca). «Slov. Gospodar» je pisal: «Naš odpor pa se je pojavil v hipu, ko smo videli, da so se v Beogradu povohali in našli srbski, hrvaški in slovenski kapitalisti».

je šla za njegovo krsto, a globoko ranjeno je ostalo njegovo srce. V zadnjih letih, ko je Franc opustil svojo lahkomišelnost in surovost, se ga je oklenila s tem srčnejšo ljubeznijo. Odkar je moral po bergljah hoditi, ji je bil bolj v pomoč, ko v dnevnih moči in zdravja. Hčerke so bile omožene in morale so na moše in otroke bolj misliti, ko na mater. Mož pa ji je ostal zvest, z njim se je lahko o vsem pomenila, vse mu lahko zaupala, kar ji je bila na srcu. In zdaj je morala zadnje dni življenja živeti brez tovariša. Da, to je bridko, toda kakor Bog hoče! On jo bo zopet združil z možem, kadar bo hotel.

In zgodilo se je to prej, nego je sama mislila. Nekoga dne je prišel voz z mlekom nenavadno počasi. — Konji so šli tako previdno, skoraj plašno, kakor bi vozili silno dragoceno blago. Ko pridejo na dvorišče se ustavijo, kakor navadno. Tončka pa je sedela na svojem prostoru trda in se ni zganila, da bi stopila z voza.

Misleč, da je stari ženi postalo slabo, pristopi hlapec, da bi ji pomagal z voza; a prestrašen odskoči — dotaknil se je mrzle roke in gledal v osteklenele oči. Tončka je bila mrtva.

Zjutraj je še prav zgodaj bila pri sveti spovedi in prejela sveto obhajilo in se potem odpeljala zdrava in vesela. V mestu je postregla odjemalcem in se z njimi pogovarjala in šalila. Potem na potu domov je morala priti nad njo in je morala zaspati popolnoma mirno in tiho k večnemu počitku. Nepričakovano pa ne nepripravljena je nastopila pot v večno domovino, da se vekomaj združi s svojim možem. Celo njeno življenje je bilo zvesto izpolnjevanje njenih dolžnosti. Smrt je zapečatila to življenje, da se lahko reče: «Kakor je živela, tako je umrla». O njeni smrti se sme reči: bila je odmev življenja, ki je bilo izpolnjeno z neomahljivo zvestobo v poklicu.

«Lepa smrt!» so govorili vaščani. «Iz vestne delavnosti je bila poklicana, mirno in brez bolečin, združena z Bogom, kakor je bilo celo življenje. Mir vrli ženit!»

Gospod minister Pucelj je nadalje govoril v Celju o draginji, ki se zmanjšuje na kmetske stroške in bil mnenja: «Komaj je narastel dinar, že so padli kmetski pridelki v ceni. Vsi indutrijski izdelki pa soostali ravno tako dragi, kakor so bili.»

Ravno isto je povedal «Gospodar» tri dni pred Puceljem v gospodarskem delu pod zaglavjem: «Čuvajte kmeta» in «Čudne razmere».

Ako primerjamo pisavo «Gospodarja» meseca junija t. l. in Puceljev celjski govor 25. oktobra t. l., potem se le lahko razumemo globokoumni ministrov stavek v Celju, ki se glasi: «Mogoče je, da so klerikalci s svojimi lažmi in spletkami zmotili par naših pristašev».

Z današnjim člankom pa ravno hočemo dokazati laž g. ministra Pucelja, katero je izustil v Celju, ko je rekel: «SKS je edina nositeljica kmetske misli in zato je njena zmaga, zmaga kmetske misli».

Kje pa ste bili tedaj g. minister, ko je naša stranka že davno zastopala kmetsko delavske koristi? Ali ste že živeli in ministrovali ob času taborov? Ali ste se udeležovali za časa najhujšega nemškega nasilja? Po preobratu vas je vrgel splošni val nezadovoljnosti, politične neorientacije, splošne nezadovoljnosti, verižništva in kapitalističnega stremljenja — kvšku.

Gospod minister Pucelj, klerikalci so s svojimi lažmi in spletkami premotili celo vas, vaše blagorodje, ministrsko poročilo, ker ponavljate čez štiri mesece v svojih govorih to, kar je že davno pisal in priporočal našemu kmetu od vas krivično-lažljivo oklevetani — «Slov. Gospodar».

Pridite torej k nam, ako še niste čisto prodali in si umazali poštene, krščanske, kmetske in slovenske — duše!

Ob koncu vam pa povemo kot voditelju izdajniške Samostojne, da vas je lahko kot politika in voditelja sram, ker mažete z našo duševno mastjo, vaše, že z raznimi aferami nadrobno in debelo oštrafotane čevlje!

FANTJE IN MOZJE!

Začnite se le hitro priglašati za socialni tečaj v Celju, ki se bo vršil 27., 28. in 29. decembra — v sredo, četrtek in petek po Božiču pod vodstvom g. dr. Korošca. Prijave udeležencev naj društva in posamezni udeleženci določijo do 1. decembra tajništvu Slov. kršč. soc. zveze v Celju, hotel Beli vol. V prijavi naj sporočijo tudi: 1. starost, 2. predizobrazbo (sola), 3. poklic. Tisti, ki želijo skupno hrano (zajutrak, obed in večerja), vse tri dni, naj vpošljejo ob enem s prijavo 220 kron. Kdor želi skupno hrano samo 2 dni, naj vpošlje 150 K, samo za en dan pa 75 kron. Hrana bo obilna in tečna. Stanovanja bodo brezplačna. Vsak udeleženec se se prijavo zaveže, da bo vse tri dni na tečaju vztrajal in se predavanj redno in točno udeleževal. Nekaj mladeničev in mož se je že priglasilo. Ker je število udeležencev omejeno, se hitro oglašajte! — Tajništvo Slov. kršč. soc. zveze v Celju.

Naša trgovska pogodba s Poljsko.

Naši državni krmilarji od Pašiča pa do Pucelja sklepajo vedno kake trgovske pogodbe z drugimi državami, a od teh pogodb imajo hasek edinole osebe, ki jih sklepajo, država in narod pa nič, včasih celo še kako prav občutno zgubo.

Pred par meseci se je hvalil po časopisju g. Pucelj, ki je po njegovem mnenju odprl našemu vinu pot v Čehoslovakijo s sklepom takozvane čehoslovaške pogodbe. Po tej pogodbi bodo uvažali k nam Čehji svoje pivo, a koliko našega vina pa bo romalo v Čehoslovakijo, pa je odvisno od izvoznih, oziroma uvoznih dovoljenj. Sploh je izvoz našega vina na Češko le neka-ko prazno Puceljevo slepilo za javnost.

Na širši podlagi kot čehoslovaška pogodba, je naša trgovska pogodba s Poljsko, ki je bila podpisana dne 24. oktobra v Varšavi. Treba pa tudi glede pogodbe s Poljaki pribiti, da visi v zraku in je veliko vrpašanje, če jo bo sploh mogoče udeležiti.

Tudi pri poljski pogodbi gre za izvoz naših vin na Poljsko, kamor je sicer uvoz vina zabranjen. Po tej pogodbi bi se lahko uvozilo od nas na Poljsko toliko vina, koliko ga porabijo in naročijo iz naše države poljski konzumenti. Količine naših vin, ki bi se naj uvozile na Poljsko sploh niso v pogodbi določene, naši vinski trgovci lahko izvozijo toliko vina, kolikor bi ga pač prodali. Ako bi res ta pogodba s Poljaki uspela, potem bi se nekoliko vsaj popravila naša vinska križa, v kateri se že nahajamo dve leti radi prevelike nadprodukcije vina. Naši vladni krogi, ki so sklenili trgovsko pogodbo s Poljaki, zagotavljajo, da je po sklepu te pogodbe odvisno predvsem od naših vinskih veletržcev, da oni sami odprejo pot našemu vinu na Poljsko.

Razven vina gre pri pogodbi s Poljaki tudi za izvoz poljskega sladkorja v našo državo, ki je bil dosedaj iz Poljske sploh prepovedan. V naši državi se proizva-va veliko premalo sladkorja, torej ga moramo uvažati iz inozemstva in po novi pogodbi ga bomo lahko dobavljali tudi iz Poljske. Poljska bo namreč dovolila večji kontingent svojega sladkorja za izvoz in kadar bo prišlo to izvozno dovoljenje od strani Poljske, re bodo morali naši trgovci oborožiti z uvozniki, da ta sladkorni kontingent čim bolj povečajo.

Nadalje določa naša poljska trgovska pogodba, da dobimo za letošnje leto iz Poljske 500 vagonov sirovega petroleja in nafte, ako kupimo istočasno iz poljskih čistilnic za petrolej 1000 vagonov petrolejskih proizvodov, kakor: petrolej za razsvetljavo, strojna olja, olje za mazanje, parafin, cilindrična ter vulkanska olja.

Sirovi poljski petrolej bodo izvažali lahko naši trgovci stopnjevano in sicer v najmanjši količini 20 vagonov naenkrat.

Za vse one predmete, katere bi mi naj izvozili po tej novi pogodbi iz Poljske, se plača v poljskih markah. Treba pa tudi pribiti, da je razno blago na Poljskem precej po ceni in baš radi tega, ker poljsko delavstvo dela za veliko manjše mezde kot naše. Tako stane na primer v tvornicah za sukno v Lodzu 1 meter najboljšega sukna 80—100 dinarjev, pri nas pa 300 do 400 dinarjev. Kot s poljskim suknom tako je tudi z raznimi stroji, poljsko soljo itd.

Tako izgleda na kratko orisana naša trgovska pogodba s Poljsko, ki je po svoji vsebini in obsegu precej ugodna za naše trgovske kroge. Vendar pa, če pomislimo na naše škandalozno slabe razmere po naših železnicah, potem že lahko danes rečemo, da tudi od poljske pogodbe ne bomo želi dobička, ker naš promet se nikakor ne bo zboljšal pod sedanjim režimom. Razven pogodbe s Poljaki pa bo še morala naša vlada skleniti posebne pogodbe za prevoz poljskega blaga in našega vina z vsemi onimi državami, ki ležijo med nami in Poljaki, kakor: z Nemško Avstrijo, Madžarsko, Rumunijo in Čehoslovakijo. Predno pa bodo te prevozne pogodbe sklenjene z ravnokar omenjenimi državami in predno se bo količjak zboljšal in popravil na železniški promet, pa bomo še menda tudi res znatno preobličili naših vin prisiljeni izpiti doma ali kje bližje, kot je n. pr. Poljska.

Ob koncu teh razmišljanj o naši poljski trgovski pogodbi treba še omeniti, da so vse pogodbe sedanje vlade z inozemstvom na zunaj lepe in obetajo na prvi pogled ogromne dobičke, a v istini so pa samo papirnati sklepi, pri katerih zaslužijo samo oni, ki jih sklepajo — a narod in država pa le samo čitata o njih, a kakega dobička nimata in to vsled krivde sedanjega, v vsakem oziru za občno korist brezbriznega režima.

Naše ceste.

Vsled dvamesečnega neprestanega deževja so državne in okrajne ceste silno trpele. Od vseh strani prihajajo poročila, da so celo zidane ceste po mnogih okrajih v takem stanju, da ne moreš z vozom naprej. Največ uničujejo ceste težki avtomobili. Mnogi okrajni zastopi, n. pr. Ljutomerski, pa tudi ne vršijo svoje dolžnosti. Načelnik Ljutomerskega okrajnega zastopa uganja samo demokrasko in samostojno politiko, a za ceste se ne zmeni.

Glede zboljšanja cest bo treba že sedaj, ko se sklepajo proračuni za okraje, nekaj storiti. Na vsak način bo treba svoto za vzdrževanje cest znatno po vseh okrajih zvišati. Če si uničimo z malomarnostjo še naše ceste, potem pa se bo tudi Slovenija lahko prištevala med Balkan. Torej prva naloga je, da se okrajni proračuni za ceste znatno zvišajo.

Na vsak način pa bo morala država tudi prispevati večje svote za naše ceste. N. pr. cesta Maribor—St. Lenart—Gornja Radgona je postala državna cesta. Saj je edina glavna cestna prometna vez med Murskim poljem, Slovenskimi goricami in Mariborom. Na tisoče vozov in avtomobilov drči po tej cesti. Na vsak način bi morala država to cesto prevzeti in jo razširiti. Okrajji tega ne zmorejo. Tu bi imel poljedelski minister Pucelj hvalažno nalogo. A za take reči samostojni generali «nimajo vremena.» Denarja ima vlada dovolj za pravoslavne Wranglovce, za oficirske avtomobile, za Sokole (saj so nedavno zopet dali iz državne blagajne 1 milijon za ljubljansko sokolsko komedijo), za kano-ne itd.

Ob tej priliki pa tudi opozarjamo občine, da letošnje zimo vse pripravijo za zboljšanje razoranih občinskih cest. Okrajni zastopi naj gredo v tem oziru občinam na roko. Mariborski okrajni zastop n. pr. prispeva vsako leto občinam za popravo cest 50 odstotkov od izdane svote.

Lepe ceste naj bodo v Sloveniji znak lepote naše zemlje in res pravega naprednega gospodarstva.

NAJVEČJA DOLŽNOST

vsakega zavednega pristaša naše krščanske stvari je, da si naroči katoliški časopis. «Slovenski Gospodar» naj bo v vsaki hiši! S posebno prošnjo pridemo danes pred vas, naši možje in žene, mladeniči in dekleta: Naš list razširite v vaši vasi, oziroma župniji, da zadnje kočice. «Slovenski Gospodar» je med našim ljudstvom najboljši apostol prave krščanske zavesti, star branitelj pravic Slovencev in priljubljen svetovalec našega naroda. Naša pravična slovenska in krščanska stvar bo zmagala le tedaj, če bomo imeli v vsaki hiši naš časopis. Izgovorjena beseda izgine, pisana ali tiskana pa ostane. Zaupniki naši, žrtvuajte vsaj vsako nedeljo nekaj ur za zbiranje novih naročnikov. Stari po boste itak vsi zvesti ostali. Kaj ne?

ALI BOMO KMALU SLI VOLIT?

Kakor izvemo iz zanesljivega vira, je beograjska vlada strogo naročila pokrajinskim upravam, naj imajo vse pripravljeno za nove volitve. Ker so v vsaki občini volilni imeniki že davno sestavljeni, vlada lahko volitve naglim potom izvrši. Na to moramo biti vedno pripravljene. Kdor še pri svoji občini ni pregledal volilnega imenika, naj to takoj stori. Mnogo ljudi je izpuščenih. Kdor ni vpisan, ne bo smel oddati svojega glasu. Če ste izpuščeni iz imenika— takoj izvršite reklamacijo! Naše zaupnike pa zelo nujno prosimo, da si imenike takoj preprišejo. Imenika sta dva: za občinske in za državne volitve. Preprišite oba in skupno!

zaupniki preglejte, če so vsi naši notri. Imenik dobro shranite za volitve, za agitacijo. Po vseh župnijah in občinskih oživite krajevne odbore Kmetijske zveze, oziroma Ljudske stranke. Prihodnje volitve bodo odločile, ali dobimo kedaj boljšo vlado in ž njo tudi boljšo gospodarstvo kot je današnja. Bodimo svoje sreče kovači!

Balkanska zveza?

Zivimo v času stalnih obletnic. Dobro je, da se vsaj ob teh priložnostih razgiblje naša javnost za stvari, ki so za državo in ljudstvo velike važnosti za bodočnost. Tako smo n. pr. tudi imeli proslavo desetletnice kumanovske zmage nad Turki, ki bi pa ne bila mogoča, ko bi ne bili Srbi v vojni zvezi z Bolgari, ki so takrat kot najmočnejša država na Balkanu s svojo junaško vojsko prikovali proti sebi močne turške čete. Te turške čete bi bile, brez Bolgarov in njihove zmage pri Kirkilisu, vržene proti Srbom pri Kumanovem in kdo ve, kako bi se obrnila bojna sreča. Zato je skoraj neokusno od beograjskih mogotcev, če podžigajo vele-srbijanski sovražnost s trditvijo, da so Srbi sami in samo Srbi zmagali nad Turki. Taka samohvala ni vredna piškavega oreha. Tem manj pa, če se ta samohvala vrši na način, ki popolnoma in namenoma pozablja na obletnico ustanovitve — balkanske zveze.

Slovenska ljudska stranka se vedno in povsod dosledno poteguje za pravico in resnico vsega krščanskega ljudstva in slovanstva in to tudi takrat, ko se druge stranke na vse kripilje prizadevajo, da ničesar ne store, kar bi bilo proti volji in koristim trenutnih krmarjev države. SLS v svojem programu s krščansko-verško podlago zasleduje združenje vseh Slovanov — zlasti pa Jugoslovanov — v skupno državo in pri tem ne pozablja na medsebojne večje ali manjše razlike, radi katerih zahteva avtonomijo in zakonodajno posameznih delov. Vsem je še v spominu, kako neustrašno se je naš poslanec Sušnik zavzel v parlamentu za avtonomijo Macedoncev. Vele-srbijanci so mu zato grozili celo s pretepom. «Straže», ki skoraj v vsaki številki poroča na kratko o pisavi bolgarskih listov, kolikor jih še pušča naša vlada k nam, je liberalni «Tabor» napadel ter nesramno tožil policijo, češ, da je uredništvo «Straže» v tajnih zvezah z glavnim mestom Bolgarije, s Sofijo. Policija, ki je napravila preiskavo v uredništvu, je sprevidela, da so je «taboraši» temeljito nalagali. Seveda je «Straža» tudi vnaprej pisala za zblizanje z brati Bolgari, ki imajo danes na vladi svojo skoz in skoz krščansko kmečko stranko. Ta stranka in njen voditelj Stambolijski, sedanjí predsednik bolgarske vlade, ki je celo vojno predsedel v ječi, se trudi, da se Bolgarija združi z našo državo. Pašičeva vlada, v kateri sedi tudi «kmet» Pucelj, pa je delala naravnost proti združenju naše države z bolgarskim kmečkim ljudstvom in podpira stremljenje, da pridejo v Bolgarijo zopet na površje tisti, ki so vodili vojno proti Srbiji in ki so zato sedaj pred sodiščem.

Ker so pa bili Grki, ki so imeli prevelike oči in premajhen želodec, v Mali Aziji tepeni od Turkov, je naša vlada sprevidela, da se brez Bolgarov ne more voditi zunanja politika na Balkanu. Predsednik angleške vlade, ko je spoznal, da se je preveč zanašal na Grke, se je kot poštenjak odstranil iz vlade. Pašiču se pa še niti ne sanja, da bi izročil krmilo države sposobnejšim možem. Zato je moral Pašič ugrizniti v kisló jabolko in te dni se pričakuje v Beogradu prihod bolgarskega predsednika Stambolijskega.

Sedaj je tudi vladno časopisje za prijateljsko politiko z Bolgari, nam pa je v zadoščenje, da smo vedno branili in podpirali vse, kar je moglo zblizati Srbe in Bolgare. Koliko sramotjenja, groženj, napadov, denunciacij in celo policijske preiskave smo morali prenašati! Sedaj pa tisti, ki so nas zaradi našega stališča obrekovali, napadali in denuncirali, hinavsko zavijajo oči in pravijo, da so tudi oni za zblizanje z Bolgari. Ne bomo preiskovali, ali so liberalci in samostojneži govorili neresnico prej ali sedaj, vemo pa to, da tem izdajalcem stanu in rodu ni niti za kmečko ljudstvo niti za državo, ampak samo za — lasten žep.

Te dni je bil v Beogradu grški zunanji minister, da se naša vlada posvetuje z njim, kako bi se dalo prevariti in ogoljufati Bolgare, ki so sedaj zopet potrebni in dobri proti — Turkom. Grška, ki je zagrizena sovražnica tako Bolgarov in Srbov, kakor sploh Slovanov, ki bi rada Rusijo vtopila v žlici vode, je ponudila naši vladi za jugoslovansko podporo del pristanišča v Solunu in srbske šole med grškimi Bolgari. Ko bi naša vlada vodila pametno politiko, bi se sporazumela z Bolgari, ki imajo krščansko kmečko vlado — brez framazonov in brezvercev, kakršni so pri nas. — Tak sporazum bi dal Bolgarom pristanišče Dedeagač v Egejskem morju, mi bi si vzeli Solun, ki spada v našo državo, pridobili bi vpliv in moč ter zvezo s Črnim morjem in z Rusijo ter bi mogli upati tudi na — Carigrad.

Če se sedaj govori o balkanski zvezi z Grki in z Rumuni, teh ciljev ne bomo nikdar dosegli, pač pa, ako stopimo v skupno zvezno državo z avtonomno Bolgarijo. Tega pa se nasprotniki jugoslovanstva in slovanstva bojijo in med temi sovražniki je Pašičeva klika s Puceljem in Žerjavovim repkom. Zato nimamo dosti upanja v uspeh Stambolijskega prihoda v Beograd, pač pa pričakujemo, da se voditelj bolgarskih krščanskih kmetijskih množic ne bo dal ugnati v kozji rog.

Balkanska zveza brez iskrene slovanske in jugoslovanske politike je mrtvorajeno dete, kateremu ne moremo zaupati naših svetinj: mir, državo in ljudstvo.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Pašič je v resnici prelomil svojo obljubo ter ni hotel podati ostavke vlade, ko so bile vse parade pri kraju. Radi tega je sklical Davidovič sejo demokratskega kluba, da vsaj demokratske ministre pripravi do izpolnitve dane obljube. Proti temu je nastopil Pribičević s svojimi pristaši, češ, naj vlada brez vsakih sprememb ostane, ker zahtevajo to zunanji in notranji politični dogodki, — in pojavila se je tudi tretja demokratska skupina, ki se noče zameriti ne na desno in ne na levo, ki je zadovoljna z vsako vlado, če se da kaj profitirati — in ki ob sejah, ker gre za ja ali ne, rajši ostane doma.

Pašič v svoji vladi ne vidi prav nobene krize, kar se zgoti zunaj ali doma, vse mu služi v razlog, da se podaljša življenje njegovemu režimu, če se pa pojavijo nujne stvari in važna vprašanja, se pa vedno izgovarja, da je vlada v krizi. Tako se je izgovarjal napram in validom in tudi napram uradnikom.

Invalidi so siti večnih obljub in zahtevali so, da se jim na račun že tako dolgo pripravljenih zakonov tudi nekaj da za žep in želodec. Enako je z državnimi nameščenci, ministre so obiskali odposlanci invalidskih in uradniških organizacij in Pašič je momljal, da s pomočjo sedaj «ne može, da bidne», ker je vlada v krizi. Invalidi so si izbrali 100 članski odbor, ki stoji vedno v Beogradu pred parlamentom in zagrozili so, da bodo vladi napravili sramoto s protestnim shodom vseh rezevez, kakršnega še svet ni videl.

Po Dalmaciji so še vedno nemiri in spopadi med najemniki in lastniki zemljišč, ko so pa pri prvem zasedanju parlamenta dne 6. t. m. zahtevali zemljoradniški poslanci, naj se nujno obravnava dalmatinske zadeve, ker teče kri in se uničuje narodna imovina, je vlada odgovorila, da ne vidi za to nobene nujnosti. — Nujna se pa zdi ministrom — izbira dvorskih dam, ker se bo z zimo začelo na dvoru živahno in veselo življenje veselje in sprejemov. Za prvo dvorsko damo je že v samem Beogradu nad 30 kandidatinj in ministri so si na dolgotrajnih sejah belili glave, kako bi svoje žene, hčerke in prijateljice privedli do časti in ugleda dvorskih dam.

Na skupščinski seji dne 6. t. m. se je izvolil finančni odbor. Pred volitvijo predsednika je prišlo med radikali in Pribičevićimi pristaši na eni strani ter med Davidovičevimi pristaši na drugi strani do hudega spopada. Radikalci so predlagali za predsednika dr. Vojo Marinkoviča in nikakor niso hoteli dr. Voje Veljkoviča, ki so ga kandidirali Davidovičevci. Ker je pa bila opozicija za Veljkoviča in ker je Marinkovič izjavil, da ne sprejme tega mesta, je bil izvoljen za predsednika Veljkovič.

Od jugoslovanskega kluba so v finančnem odboru: dr. Dulibič, dr. Šimrak in Pušenjak; namestniki so pa: Škulj, Žebot in Stanko Banič.

Edina sprememba v vladi je ta, da je odstopil voj. minister general Vasič, ter na njegovo mesto prišel general Pešič. Pravijo, da je Vasič vrgel Pašičev sin Rade iz jeze, ker ni mogel s svojim kompanjonom nekim Puniša Račičem, ki je s pomočjo obeh Pašičev že vse državne gozdove v Črni gori nesramno izkoristil, zaslužiti pri neki nabavi vojaške opreme. Minister Vasič je «lifrál» sam in ker ni dal zaslužiti tudi Pašičevi žlahti, je moral iti. Novi vojni minister je bil od Pašiča menda že pod pogojem, da bo to storil, tako hitro ustoličen.

ITALIJA.

Poveljnik ulice in pouličnih razgrajčev-fašistov se prav živahno suče na vladi, daje neprestano izjave, kako bo skrbel za ugled države na zunaj in za mir v notranjosti. Na zunaj pravi, da se bodo obdržale vse doslej sklenjene obveznosti in pogodbe, če jih narodni svet, pod pritiskom fašistov seveda — odobri. Zunanja politika je torej dovolj dvoilična, notranji mir se pa kaže v tem, da fašisti še vedno rogovilijo po ulicah in da so v Rimu naskočili celo rusko sovjetsko poslanštvo, radi česar je ruska vlada že protestirala. — Laška republikanska stranka je v svojem oklicu ostro obsodila fašistovsko vlado ter jo označila kot navadno nasilje razuzdane fašistovske tolpe nad večino naroda.

Turška država.

Zmaga nad Grki je spodrinila Carigrad ter napravila Angoro za središče Turčije. Angorska vlada je sporočila ministrom carigradske vlade, da bo postopala proti njim, ako takoj ne odstopijo, kot proti veleizdajalcem. Zaradi tega je vlada v Carigradu odstopila. — Rifaat paša, ki je kot guverner angorske vlade prevzel oblast v Carigradu, je naznanil zavezniškim komisarjem, da je odslej v vseh vprašanjih v Turčiji pristojna edinole angorska vlada. Bodoči vladarji turške države se bodo volili in država dobi republikansko ustavo. Med Turki, ki so proslavljali ta preobrat po carigradskih ulicah, in med vojski angleške posadke je prišlo do krvavih spopadov. Iz Angore poročajo, da namerava vlada velike narodne skupščine zahtevati na orientalski konferenci v Losani, naj dobi Turčija one meje, kakor jih je imela pred izbruhom vojne.

Rusija.

Na noto britanske, francoske in italijanske vlade, da se sovjetska vlada udeleži orientalske konference mirovne konference v Losani, je zunanji komisariat poročil ruske brzozjavne agenture odgovoril z noto z dne 2. t. m., v kateri izjavlja sovjetska vlada, da nika- kor ne more privoliti, da bi bila Rusija le samo h go-tovemu delu konference pripuščena. Rusija zahteva

zase, za Ukrajino in za Gruzijo iste pravice, kakor jih imajo ostali udeležniki konference.

Naša zborovanja.

60letnico Slomškove smrti proslava združene krajevne krščanske organizacije v Gornji Radgoni v nedeljo, dne 29. t. m. Govori g. prof. Vesenjajk. — Popoldne bo istotam tudi politično zborovanje. Več bomo poročali prihodnjic. Zeleti je, da se krščansko ljudstvo udeleži v velikem številu obeh zborovanj!

Občni zbor bralnega društva in proslava šestdesetletnica Slomškove smrti se je minulo nedeljo prav lepo obnesla pri Sv. Martinu na Pohorju. Številnim navzočim šentmartčanom je govoril o potrebi izobrazbe in o Slomškem g. Golec iz Maribora. Vsa čast zavednim šmarčanom, ki so ob sneženem vremenu v tako lepem številu posetili zborovanje ter slavnost in so pokazali s hvalevrednim obiskom, da se zavedajo potrebe ljudske izobrazbe in da so vneti častilci za nas Slovence nezabnega vladike Slomškega.

Narodni poslanec g. dr. Josip Hohnjec je imel na praznik Vseh svetnikov na Polzeli v Savinjski dolini shod Slovenske ljudske stranke. Obisk je bil prav dober. Dr. Hohnjec je obširno razpravljal o vprašanjih zunanje politike. Nato je poslanec govoril o notranje-političnih razmerah v naši državi. Balkanizem, ki je naš državec v škodo in propast, se iz juga širi proti severu in zapadu ter je v višjem šolskem svetu v Ljubljani našel eno svojih glavnih taborišč. Resolucije, ki so bile enoglasno sprejete, izrekajo poslancem SLS polno zaupanje, protestirajo zoper nasilno in protiljudsko postopanje višjega šolskega sveta v Ljubljani, kjer komandirajo zbesneli demokrati in nasprotniki krščanskega ljudstva, zoper razkristjanje šol in vse mladinske vzgoje, zoper protiljudski načrt novega davčnega zakona. Obenem so volilci odločno ugovarjali zoper način, kako se jim nalaga osebno-dohodninski davek, ker se jemljejo za podlago dohodki, ki so pretirano visoko naračunjeni, v resnici pa so veliko manjši.

Tedenske novice.

Kdo je na vladi? Vele-srbiska stranka radikali, liberalni demokrati in slovenski samostojneži. Od kdaj? Od zadnjih volitev dne 29. novembra 1920. Ali je od tega časa kaj bolje, kakor je bilo poprej, ko je bil dr. Korošec minister? Sami čutite dobroto, ki jih je prinesla sedanja vlada v Beogradu: Slovence so vkovali v srbijanski centralizem z vidovdansko-ustavo, odvzeli nam samoupravo, dali nam nove davke, nove takse, povišali carino, desetek, poštnino, sol, petrolej in vžigalice dejali pod monopol in jih neznošno podražili, naložili velik davek na žganjekubo, poslali so nam nesrečne Wranglovce, slovenske sinove pa vrgli na stotine iz službe, slovenskim katoliškim fantom v kasarnah preskrbeli batine, slovenskim kmetom odvzetej vprežne živine in vozov, bolnike vrgli iz bolnišnic, katoliške učitelje in učiteljice pošiljajo v pregnanstvo, državi kopičijo dolgove na dolgove in tako gre ta povest kot morska kača naprej in naprej. Vse to se je izvršilo in se dogaja, ko so v vladi liberalci in samostojneži s svojim Puceljem. Kdo more to tajiti?

Grda laž samostojnežev. V «Kmetijskem listu» samostojneži neprestano lažejo, da je dr. Korošec razširil srbski vojaški zakon na hrvatske in slovenske kraje. To laž širijo na shodih tudi Drofenik, Dobnik, Mermolja in njihovi priganjači. Res je, da dr. Korošec ni bil nikdar vojni minister in tistikrat, ko je ministrski svet razširil srbski vojaški zakon na «prečanske» (naše) kraje, dr. Korošec ni bil minister. Ko se je Pucelja prijel v narodni skupščini za kravatele, zakaj širi on in njegovi pristaši tako ostudno laž o dr. Korošcu, je sam Pucelj pritrdil, da je ta vest o dr. Korošcu izmišljena in neresnična. Samostojni teče voda v grlo ljudje ji povsod obračajo hrbet, zato pa skuša na nikoten način zvaliti krivdo za svoja protiljudska dejanja na našega poštenega voditelja. Laž pa ima kratke noge!

Minister Pucelj proti našim mladeničem. «Slovenec» poroča, da je Pucelj na enem zadnjih shodov Samostojne kmetijske stranke na vprašanje zborovalcev, kaj je z odpuštom letnika 1898, odgovoril: «Kaj jih bomo oproščali, služijo naj za domovino, ker vojake potrebujemo». Ko pridejo volitve, izrečite mladeniči Puceljevi Samostojni posebno zahvalo za te besede.

Vojaško breme je v naši državi krvavo in silno. Priznavamo, da mora domovina imeti obrambo, a to mora biti poceni in taka, da bo vzbujala zadovoljnost. Pritožbe vojakov glede surovega ravnanja z njimi smo že nešteto krat opisali v «Gospodarju», naši delavni poslanci pa v parlamentu. Danes prinašamo na drugem mestu članek o datjavi konj, volov, voz in opreme ter še o nekem posebnem vojaško-dajatvenem (5 odstotnem) davku. Ljudstvo je v očigled teh neznošnjih bremen nevoljno in opravičeno razburjeno. Ali je tega vsega treba, se vprašamo? Mislimo, da ne. Vojaštvo naj bo samo toliko, kolikor ga je res neobhodno potrebno za notranje in zunanje sovražnike. A danes nas vojaštvo stane grozne žrtve. Slišimo, da se bo v parlamentu prav kmalu obravnavalo o novem vojaškem zakonu. Tu pač prosimo naše poslance, naj zastavijo vse svoje sile, da se napravi taka postava o vojaštvu, da se število vojaštva zniža kolikor mogoče, da bodo fantje služili v domačih krajih in pod domačimi oficirji. Posebno pa se naj boljše uredi vprašanje oprostitev dopustov in vežbe. Manevri pa se sploh morajo — odpraviti.

Zahvala naših fantov. Letnik 1918 je po zaslugi